

2011-11-11

STRATEGIRAPPORT FÖR INDONESIEN, SEPTEMBER 2010 – AUGUSTI

SAMMANFATTNING

Den övergripande bedömningen från den nyligen genomförda halvtidsöversynen av strategin är att det är möjligt att bidra till, de i sig, mycket ambitiösa strategimålen. Utfasning av samarbete som ej är i linje med det selektiva samarbetet har skett på ett ansvarsfullt sätt.

Samarbetsområdet MR och demokratiutveckling ligger väl i linje med målsättningarna, och har på ett konstruktivt sätt knutits till den bilaterala MR-dialogen. Inom miljö/klimatområdet finns ett tydligt politiskt åtagande och ett intresse för svenskt miljö-kunskande. Modellen att arbeta med grupper av aktörer bedöms vara en framkomlig väg. Området handel och näringslivsutveckling avses få en tydlig koppling till miljö-samarbetet (främst via miljöteknik). Antalet insatser inom området miljö och klimat har ökat, och under förutsättning att vissa förstärkande åtgärder såsom upphandling av facilitatorer och ett nära samarbete med Exportrådet, förväntas ytterligare ökning av insatser under strategiperioden.

Strategins processmål, dvs att merparten av samarbetet ska bestå av aktörssamverkan vid strategiperiodens slut, bedöms kunna uppnås. Utbetalningsnivån för perioden är låg. Det är svårt att fylla ramen med aktörssamverkansinsatser, som ofta är arbetsintensiva, givet de personal resurser som står till förfogande.

1. INLEDNING

Utvecklings-samarbetet styrs av strategin för selektivt samarbete med Indonesien 2009-2013. Det övergripande målet för det svenska utvecklings-samarbetet med Indonesien är en förbättrad demokratisk samhällsstyrning och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna, en miljömässigt hållbar utveckling samt en ekonomisk tillväxt som kommer fler till godo. Samarbetet utgörs av riktade insatser inom strategiska områden och aktörssamverkan, och är inriktat på följande områden: demokratisk samhällsstyrning och respekt för mänskliga rättigheter, miljö och klimat samt internationell handel och näringslivsutveckling.

2. EKONOMISKT UTFALL

Allokeringen för samsarbetsstrategin för Indonesien för 2011 uppgår till 35 MSEK. Till och med den 31 augusti 2011 har totalt 13,8 MSEK utbetalats. Detta motsvarar 40 % av anslaget för 2011. Bemyndiganderam är 50 MSEK varav 21 MSEK är in-tecknat.

	Allokering 2011(MSEK)	Utbetalda medel jan-aug (MSEK)	Prognos jan-dec (MSEK)
Demokratisk samhällsstyrning och respekt för de mänskliga rättigheterna		8,8	8,8
Miljö och klimat		3,5	10,3
Internationell handel och näringslivsutveckling		0,2	1,1
Cross cutting		1,2	1,8
Totalt	35,0	13,7	22,0

Utbetalningsnivån vid augustis utgång är låg, och inga stora utbetalningar ligger i prognosen. Utbetalningarna till dags dato härrör i huvudsak från riktade insatser inom strategiska områden, under det att aktörssamverkan står för en begränsad del. Aktörssamverkan är ett tidskrävande arbetssätt med låga budgettak i instrumenten.

Under förutsättning att vissa kostnader för den planerade upphandlingen av en facilitator och initiala kostnader i det faciliterande Eco Airport-projektet kan göras under året, beräknas slutligt utfall ligga runt 22 miljoner kronor.

3. RESULTAT

De resultat som redovisas innehåller både prestationer och effekter av samarbetet och har ofta en koppling till hur länge samarbetet har pågått.

3.1 Sektor/Verksamhetsområde 1: Demokratisk samhällsstyrning och respekt för de mänskliga rättigheterna

Antal avtalade insatser: 2

Under perioden januari – august i 2011 har 1 insats avslutats.

3.1.1 Resultat på insatsnivå

Insats 1: Human Rights Capacity Development Projects in Indonesia

Insatsens huvudsakliga mål: långsiktigt kapacitetsbyggande för att främja och skydda mänskliga rättigheter för utvalda institutioner och organisationer i Indonesien genom forskning och utbildning. Fokusområden är MR-förhållanden i fängelser och genomförandet av Indonesiens MR-plan.

Avtalat belopp MSEK	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
32	200912-201310	8,8	Raoul Wallenberg Institutet (RWI)	Programstöd	100%

Resultat:

RWI Annual Progress Report, 1 January 2010 – 31 December 2010

- FNs Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (SMR) har antagits som ett strategiskt program i ministeriets interna reformprocess och riktlinjer för genomförandet av SMR har utarbetats.
- Antalet "modellfängelser" har utökats med två ungsomsfängelser.
- SMR-översyn har genomförts i ungdomsfängelserna 2010 och en uppföljning av tidigare översyner av de övriga fängelserna har givit en god överblick av problem att hantera (relationer mellan polis, domstolar och åklagare, frågan om om skuldbevisbörda, systemet med förtroenderåd m.m.).
- SMR har inkluderats i Corrections Academy's curriculum.
- Konceptet med modellkommitteer för genomförande av regeringens MR-plan har konsoliderats

Programmets resultat är i linje med insatsens mål att stärka kapacitet i utvalda institutioner. RWI har byggt upp långsiktiga och väl fungerande arbetsrelationer med ministeriet, som i sin tur visar såväl ägarskap som ansvar för genomförandet. En framgångsrik metodik med olika komponenter som samverkar för att säkerställa långsiktighet, konkretisering och uppföljning har utvecklats. Förseningen av Indonesiens godkännande av MR-planen (RAN HAM) har fördröjt genomförandet av den delen av programmet. Vissa aktiviteter har dock kunnat genomföras.

En utmaning i programmet är att utbildade deltagare har begränsade möjligheter att själva leda utbildningsaktiviteter utanför programmet, och då delvis förlorar den kapacitet som byggts upp. RWI avser stärka Training of Trainerskomponenten för att hantera problemet. Kopplingen mellan RWIs program och den bilaterala MR-dialogen har varit ömsesidigt fruktbar (se avsnitt dialogfrågor).

Insats 2: Legal Empowerment and Assistance for the Disadvantaged (LEAD)

Insatsens huvudsakliga mål: Ökad tillgång till rättvisa behandling av marginaliserade grupper genom etablerande av förbättrade hantering av klagomål och ett förbättrat normativt ramverk.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
30	200706-201106	30	UNDP	Programstöd	65% Andra givare del av stödet

Resultat: Annual Report - Legal Empowerment and Assistance for the Disadvantaged , 2010 och Impact Assessment Report 2010

- Lobbyaktiviteter för ökad medvetenhet om rättsskydd riktade till 450 000 personer, utbildning av 2 000 rådgivare/myndighetspersoner samt etablerande av 180 stödpunkter för klagomålshantering.
- Konsolidering av processen med att integrera den inom projektets ramverk framtagna strategin Access to Justice i planeringsministeriets National Mid Term Development Plan 2010 - 2014.
- På tre projektorter har lokala myndigheter tagit över budgetansvar för rättsskydd som etablerats av projektet.
- Utbildning av domstolspersonal och civila samhället avseende 2007 års förordning om transparens i domstolar. Riktlinjer har utarbetats som stöd för domstolspersonal i arbetet med att harmonisera denna förordning med lagen om Access to Public Information från 2008

Ett stort antal personer har fått förbättrad tillgång till legalt stöd via externt finansierade stödåtgärder men en utmaning är att få långsiktighet och att stödåtgärderna inrättas permanent. Under projektets senare del har detta efter dialog med givarna uppmärksammats, och betydande framsteg har nåtts avseende det normativa ramverket samt samarbete med lokala myndigheter.

3.1.2 Bedömning av strategins sektormål/mål för verksamhetsområdet demokratisk samhällsstyrning och respekt för mänskliga rättigheter

Sektormål/mål för verksamhetsområdet: Stärkt kapacitet hos offentliga institutioner att driva reformprocesser för ökad demokrati och mänskliga rättigheter, samt stärkt kapacitet hos civilsamhällets aktörer som verkar för fördjupad demokrati och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna.

Indonesien är fortfarande en "ny" och ganska bräcklig demokrati men ansträngningarna för att befästa och stabilisera demokratin från regeringens sida är imponerande. Det visar sig främst i form av ett

ambitiöst decentraliseringsprogram och stärkandet av den institutionella basen.

Sida's stöd är i linje med målsättningen avseende kapacitetsstöd till offentliga institutioners reformarbete. RWIs stöd att införa normer i fångvården inom ramen för Indonesiens internationella MR-åtaganden har givit konkreta resultat. SMR är nu integrerat i den interna reformprocessen. Uppföljningen i sju fängelser visar konkreta framsteg. Stödet till genomförandet av den nationella handlingsplanen för MR, RAN HAM, med etablerande av "modellkommittéer" har givit positiva resultat avseende kommittéernas ägarskap och engagemang att driva MR-frågor. God metodik borgar för såväl kvalitetskontroll som replikering i större skala. Undertecknandet av RAN HAM 2011 möjliggör genomförande enligt plan, dock med viss försening.

Kopplingen till den bilaterala MR-dialogen har förstärkt det institutionella reformperspektivet, och det finns förslag från den indonesiska sidan att koppla dialogaktiviteter genom RWIs program till utarbetandet av den nya kriminallagen.

I rekommendationerna från den nyligen genomförda halvtidöversynen sägs att stödet inom MR området på sikt ytterligare bör inriktas på att stärka reformprocesser i statliga institutioner.

Stöd till civila samhället har utgjort en betydande del av tidigare strategiperiod, och första delen av nuvarande strategiperiod. Det är fortfarande relevant, och är delvis en del av stödet till den bilaterala MR-dialogen genom att civila samhället engageras i en konsultationsprocess. Fortsatt stöd till RWI bör dock fokusera på reformprocessen i den statliga sektorn.

Sida bedömning är att insatserna kommer att bidra till sektormålet.

3.2 Sektor/verksamhetsområde 2: Miljö och klimat

Antal avtalade insatser: 10

Under perioden januari - augusti 2011 har 3 insatser slutförts medan 5 nya avtal om insatser har undertecknats.

3.2.1 Resultat på insatsnivå

Insats 1: Institutional partnership for Strengthening the Land Administration in Indonesia (IPSLA)

Insatsens huvudsakliga mål: stärka kapaciteten hos Land Administration Agency (BPN) genom kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt tekniskt och kapacitetsmässigt stöd inom områdena markvärdering,

landregisterdatorisering och landfrågor relaterade till informella bosättningar.

Avtalat belopp (MSEK) 21,5	Avtalsperiod 200609- 201106	Utbetalade medel hittills (MSEK) 21,5	Samarbetspartner Lantmäteriet och BPN	Samarbetsform Kontraktfinansierat tekniskt samarbete	Svensk andel av totala stödet (%) 100
-------------------------------	-----------------------------------	--	--	---	---------------------------------------

Resultat: Final Report 2007-2010, February 2011, och Sipu Evaluation Report, Oktober 2010

- 2010 var en s k bridging period, när fas 1 av projektet avslutades och ett förslag till en fortsättning inom ramen för aktörssamverkan utarbetades.

Efter genomfört projekt kan konstateras att ämnet är mycket relevant i den indonesiska kontexten, och samtidigt mycket komplicerat. Landfrågor hör till de mest svårlösta och är ett stort hinder för landets utveckling, inte minst avseende infrastruktur. Ett motsägelsefullt regelverk och oklara roller och mandat hos de många involverade aktörerna bidrar en komplex miljö för projektgenomförande.

Projektets fyra komponenter har genomförts i form av studiebesök, utbildningsaktiviteter, utbytesprogram för experter och pilotprojekt.

Komponenten avseende markvärdering har uppnått de bästa resultaten. Pilotaktiviteter har resulterat i goda möjligheter till testgenomförande av ny metodik och teknik, Standard Operation Procedures (SOP) med tillhörande interna riktlinjer har utvecklats för värderingar. Framtagande av informationssystem avseende mark och transparens inom marknaden har ingått i programmet, men inte utvecklats i samma omfattning som den tekniska delen i komponenten.

Vad gäller registerdatorisering har målen uppnåtts endast till viss del. Förseningar i beslut om testning av nya metodologier beroende på långsamma beslutsprocesser har begränsat resultaten.

Arbetet med informella bostättningar är intressant så till vida att det inte tidigare har legat under BPNs ansvarsområde, utan innebär ett nytt ansvarsområde för myndigheten. Frågan är mycket relevant i mark-sammanhang, och har också bidragit till att främja idén om ett koordinerat arbetssätt mellan berörda aktörer i den indonesiska administrationen, i synnerhet lokala myndigheter. Komponentens har givit ett antal användbara

resultat för BPN, men i stort kan konstateras att det är ett arbete på mycket lång sikt.

Projektet i sin helhet har producerat ett antal användbara resultat för BPN, men har också präglats av betydande utmaningar såsom bristande helhetsapproach, förseningar i genomförande och sviktande ägarskap och samordning på den indonesiska sidan. Kostnadseffektiviteten i projektet kan bedömas som relativt låg.

Ett förslag till fortsatt samarbete i linje med kriterierna för aktörssamverkan diskuteras för närvarande.

Insats 2: Integrated Water Resources Management (IWRM) for Indonesia

Insatsens huvudsakliga mål: främja IWRM och skapa nätverk inom området, stärka kapaciteten att hantera vattenresurser på ett hållbart sätt samt skapa långsiktiga relationer mellan svenska och indonesiska aktörer inom området.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
7,3		5,8	Ramböll		
			Ramböll och Public Works	Bilateral kurs	100%

Resultat: Report International Training Program (ITP) on IWRM for Indonesia , batch 2, 2010-2011

- Majoriteten av deltagarnas förändringsprojekt har varit relevanta och väl förankrade i hemmaorganisationen.
- IWRM har ökat medvetenheten hos deltagarna om relevansen av ett koordinerat och tvärsektorielt arbetssätt i den fragmenterade indonesiska förvaltningen.
- Fyra förslag på aktörssamverkansprojekt har utvecklats.

Projektet har uppnått målet att främja ett holistiskt arbetssätt med IWRM. Det är inte ännu möjligt att bedöma långsiktigheten i det resultatet. Den indonesiska förvaltningen karaktäriseras av ett fragmenterat arbetssätt och också konkurrens. Kontakterna mellan de två ministerieavdelningar som varit involverade på den indonesiska sidan, dvs Planeringsministeriet och Public Works, har dock stärkts genom kursen.

Planeringsministeriet har visat ett tydligt ägarskap, och har efterfrågat möjligheter till en fortsättning med en avsevärd kostnadsdelning.

Ett väsentligt resultat är de fyra ASV-förslag som kursen har resulterat i, varav ett har framskridit ganska långt. Deltagarnas förändringsprojekt, generellt av hög kvalitet, är en utmärkt bas för att föra en vidare diskussion om samarbete inom vattenområdet. Deltagarna har exponerats för svenskt kunnande, och har ett intresse av ett samarbete med Sverige. Den bilaterala kursen som instrument har fungerat väl som marknadsföringskanal. Det är dock en relativt hög kostnad, och det är ännu för tidigt att bedöma kostnadseffektiviteten, vilken kommer att vara beroende av långsiktigheten och antalet etablerade ASV-samarbeten.

Insats 3: Waste Refinery Network Indonesia (WRI)

Insatsens huvudsakliga mål: etablera ett waste refinery network i Indonesien, utbilda nyckelpersoner samt etablera forskningssamarbete mellan deltagande universitet

Denna insats har valts att rapporteras på grund av insatsens potential för utveckling och hur olika instrument kan samverka för att förstärka varandra och ge ett bra resultat. Samarbetet är mycket relevant ur ett ASV-perspektiv och reflekterar på ett betydligt bättre sätt än de två multibiprojekt (WSP och Unicefs water and sanitationprojekt) årets arbete med strategigenomförandet men till en väsentligt lägre budget.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform ¹	Svensk andel av totala stödet (%)
0,3	200905-201006	0,3	SP, Borås kommun		75%

Resultat: Rapport August 2010-2011

- Brett waste refinerysamarbete har etablerats med staden Yogyakarta (biogasanläggning, universitetsutbyte, utbildning avseende waste baseline i Yogyakarta).
- Yogyakartas universitet Gadjah Mada har köpt utbildningstjänster av den svenska projektaktören Sveriges Tekniska Forskningsinstitut, för att vidareutveckla och sprida utbildningen avseende baseline för avfallshantering.
- nätverket utökat till staden Palu på Sulawesi, som på egen bekostnad har gjort ett studiebeök i Borås

¹ Bilaterala och globala instrument för aktörssamverkan så som Demo/miljö, medel från ICLDs kommunsamarbete, Research Links samt planeringsbidrag

- Palu ska med egen finansiering skicka 7 personer från förvaltning och universitet till Borås för att delta i en 8 veckors kurs om avfallshantering
- Palu är en av de städer som Ministry of Public Works valt ut för att ingå i ett Symbio Citysamarbete initierat inom ramen för aktörssamverkan

Waste Refinerynätverket är en pilot inom ASV. Olika aktörer i Borås kommun (högskola, energibolag, Sveriges Tekniska Forskningsinstitut) har gått samman och bildat en aktörssamverkansgrupp för att med liknande aktörer i Yogyakarta bygga upp ett omfattande samarbete för replikering till andra städer i Indonesien.

I Borås kommun bedöms det internationella samarbetet göra kommunen mer attraktiv som arbetsgivare, och bidra till kommunens profil att ligga i framkant vad gäller miljöfrågor i ett globalt perspektiv. Gadjä Mada-universitetet i Yogyakarta fungerar som nav och mentor i ambitionen att utöka antalet städer i nätverket.

Samarbetet är också intressant som metodologi. Ett antal finansieringsmöjligheter genom Sida, de flesta från de globala programmen, har paketerats och bildat ett intressant kluster av utbildningsutbyte, pilotanläggningar, kapacitetsutveckling och nätverk.

En betydande utmaning är vissa oklarheter i mandat och rollfördelning i den indonesiska förvaltningen, vilket hänger samman med decentraliseringsprocessen. Lokal förvaltning ska ha ett centralt godkännande för internationellt samarbete, och det är oklart vem som bestämmer om detta på central nivå. Detta har gjort att processen har dragit ut på tiden. För att underlätta hanteringen av samarbetet ska Memorandum of Understanding undertecknas med Planeringsministeriet för att facilitera processen. En annan åtgärd är att skapa ett "paraply-samarbete" med Ministry of Public Works som är linjeministeriet och genom detta få möjlighet att arbeta med de städer som ingår i ministeriets plan "Green Cities".

I dagsläget pågår två samarbeten direkt med Public Works avseende vattenresurser (Eskilstuna Vatten och Sanson/Sweco), och grönt byggande (Boverket).

3.2.2 Bedömning av strategins sektormål för verksamhetsområdet Miljö och klimat:

Sektormål för verksamhetsområdet miljö och klimat: stärkt kapacitet hos indonesiska samhällsaktörer att hantera och motverka miljöproblem samt förebygga och hantera klimatförändringar.

Den indonesiska presidentens åtagande att kraftigt minska koldioxidutsläppen har givit tydliga signaler för ambitionerna inom miljö/klimat området. Både centrala och lokala myndigheter är satta under press att leverera resultat.

Givet att Sverige är en mycket liten aktör är de effekter som kan uppnås i Indonesien begränsade. Ett intresse för Sverige som modell har dock upparbetats inom den indonesiska förvaltningen under de senaste åren.

Kapacitetsuppbyggnad för samhällsaktörer enligt Symbio Citymodellen är under uppbyggnad. Det finns ett påtagligt intresse från indonesisk sida, där utmaningarna avseende urban miljö, transporter och vattenresursfrågor är mycket omfattande. Planen att etablera plattformar inom i första hand tre områden (urban miljö, vattenresurser och miljövänliga flygplatser) som utgångspunkt för aktörssamverkan bedöms viktig för att dels hantera administrativa utmaningar, dels skapa en plattform för aktörssamverkan.

Bedömningen är att insatsen kommer att bidra till sektormålet även om det är i begränsad omfattning i ett stort land som Indonesien.

3.3 Sektor/verksamhetsområde 3: Internationell handel och näringslivsutveckling

Antalet avtalade insatser: 2

3.3.1 Resultat på insatsnivå

Insats 1: Planning Grant Lombok

Insatsens huvudsakliga mål: att skapa Asiens första hållbara eko-region byggd på demokratiska principer och i samråd med lokal- befolkningen.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
0,4	201012-201110	0	People Owned AB	Aktörssamverkan	20%

Resultat: Slutrapport Planning Grant Lombok 2010 - 2011

- Projektområdes lokalbefolkning har utgjort en viktig intressent i utvecklandet av samarbetet mellan parterna.

- Ett antal projektförslag utvecklades under planeringsdagarna med lokalbefolkningen.
- Ekoregionens omfång och gränser har definierats och godkänts av lokala myndigheter.
- Tre partnerskap (Gotlands Universitet, lokala entreprenörer på Gotland samt Gotlands kommun) har definierats och kan genomföras om finansiering finns.

Lomboksamarbetet är ett annat exempel på innovativt ASV-projekt. Ett sk konceptföretag har knutit unik spetskunskap till samarbetet för att på lång sikt bygga upp en ekoregion. Planning grant har lagt grunden för ett fortsatt samarbete. Med mycket goda kontakter på lokal nivå, omfattande nätverk i Sverige och internationellt, innovativa businesskoncept samt ett intresse för lokalt ägarskap har en inressant bas skapats för fortsatt samarbete.

Insats 2: Stockholms Handelskammars Textilsamarbete med Indonesien

Insatsens huvudsakliga mål: bidra till att skapa långsiktiga affärsrelationer inom textilsektorn mellan Indonesien och Sverige

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
0,5	200910-201104	0,5	Stockholms Handelskammare	Aktörssamverkan	60%

Resultat: Slutrapport - Stockholms Handelskammare (SHK)

- Partnerskap med APINDO (Association of Indonesian Employers) har etablerats.
- En plattform för svenska textilföretag att göra affärer med indonesisk textilindustri har skapats. 13 svenska textilföretag har fått nya kontakter med 22 indonesiska textilleverantörer. Två företag har lagt order.
- STH har fått kontakt med DGNEED (Directorate General of National Export Development) och ombetts leda seminarier om export till Sverige samt "kreativ ekonomi".
- Ett långsiktigt samarbete mellan SHK och APINDO har etablerats med sikte på kontaktskapande och handelsfrämjande länderna emellan inom textilsektorn

- SHK-representant har via APINDO inbjudits att delta i en talk show på indonesisk TV och berätta om om svenskt samarbete med indonesiska SME.

Projektet är helt i linje med målsättningarna. En plattform för företagskontakter har etablerats, och de företag som har deltagit kommer samtliga att gå vidare med sina kontakter. Två företag har lagt ordrar hos indonesiska leverantörer. Det finns även ett exportintresse från indonesisk sida, och man ser Sverige som en inkörsport till EU. Ett institutionellt partnerskap har etablerats för att skapa långsiktighet och erbjuda företag affärsmöjligheter.

3.3.2 Bedömning av strategins sektormål för verksamhetsområde för Internationell handel och näringslivsutveckling

Sektormål för verksamhetsområde internationell handel och näringslivsutveckling: stärkta förutsättningar för internationell handel och ett gott näringslivsklimat.

Indonesiens ekonomiska utveckling har varit markant under de senaste fem åren och Indonesien har etablerat sig som ett medelinkomstland i den lägre kategorin. Många utmaningar återstår för att alla indoneser ska komma i åtnjutandet av det ökade välståndet. Den internationella handelsutbytet är fortfarande relativt begränsat och för att näringslivet ska utvecklas behövs insatser i form av regleringar, administrativa åtgärder, institutioner m.m.

Sektormålet är mycket brett definierat och här är Sveriges möjligheter att ge mer omfattande avtryck på nationell nivå än mer begränsade. Textilsamarbetet utför t.ex. en knutpunkt för flera perspektiv. Corporate Social Responsibilities (CSR) är en prioriterad fråga i strategin. Det finns ett stort intresse från svenska företag i Indonesien att arbeta med CSR, och ett samarbete planeras tillsammans med Exportrådet. Samarbetet med Handelskammaren har också – tillsammans med en internationellkurs om ursprungsregler - banat för kontakter mellan Open Trade Gate och det indonesiska handelsministeriet.

Samarbete med Exportrådet och en planerad miljöfacilitator möjliggör ett utvidgat samarbete. Kopplingen mellan privata sektorn och miljöområdet ska betonas.

4. BISTÅNDEEFFEKTIVITET

Strategin anger inga mål för biståndseffektivitet. Inriktningen på aktörssamverkan begränsar möjligheterna till att tillämpa alla aspekter av biståndseffektivitet.

Ägarskapsfrågan är dock tydlig i aktörssamverkan, som bygger på ett klart uttalat intresse från parterna, och ett gemensamt genomförande- och budgetansvar för samarbetet.

5. DIALOGFRÅGOR

Övergripande dialogfrågor i strategin är:

- Hur Sverige och Indonesien gemensamt kan bidra till en ökad efterlevnad av de mänskliga rättigheterna i Indonesien.
- Hur miljöfrågor och klimat påverkar utvecklingen av fattiga människors levnadsvillkor samt vad som gemensamt kan göras för att förebygga och minska negativa effekter av klimatförändringar och miljöproblem.
- Erfarenhetsutbyte gällande uppbyggnad av handelsrelaterade institutioner och strukturer.
- Hur Sverige och Indonesien gemensamt kan bidra till ökad aktörssamverkan i syfte att nå det övergripande målet för utvecklingssamarbetet

Dialogfrågorna är av skiftande valör och mycket ambitiösa givet omfattningen på stödet till Indonesien.

Dialogen förs främst i följande fora:

Inom MR- området förs en bilateral politisk MR-dialog, vilken har kopplats till RWIs program. Stödet till RWI ger synergier och möjligheter för Sverige att föra dialogen mot konkreta resultat inom gemensamt identifierade områden.

Ett riktat stöd till en indonesisk klimatfond, som har till syfte att skapa ett policyforum för övergripande klimatfrågor, ger Sverige tillgång till en dialogplattform.

Övergripande dialog om det selektiva samarbetet med tonvikt på aktörssamverkan förs med Planeringsministeriet genom formaliserade årsmöten och regelbunda asvtämningsmöten. En gemensam syn på genomförandet av samarbetet har konkretiserats i ett MoU mellan Sida och Planeringsministeriet, vilket i princip är klart för underskrift.

Vidare förs löpande dialog med projektparter.

6. DE TRE TEMATISKA PRIORITERINGARNA

Miljö och klimat frågor är prioriterade i strategin och ett huvudområde för Sveriges stöd.

Demo/MR frågor bedrivs aktivt genom RWI samarbetet och genom den bilaterala MR dialogen.

Integrering av genderfrågor har specifikt genomförts i UNDPs projekt LEAD. Strategier har utarbetats för genderintegrering i programmet.. En gender audit genomfördes i enlighet med ILOs riktlinjer och en Gender Audit Report Action Plan har tagits fram.

7. DE TVÅ PERSPEKTIVEN

De två perspektiven tillämpas i beredning av nya insatser samt i uppföljning och dialog i tillämpliga delar.

Ett konkret exempel på direkt tillämpning är projektet Eko Region Lombok där samarbetet inleddes med planeringssessioner för den lokala befolkningen för att säkerställa att dess intressen och perspektiv fanns representerade.

Rättighetsperspektivet är särskilt tydligt i stödet till förbättring av fängelser (se 3.1.1.)

8. DEN KONTEXTUELLA RAMEN

Det finns inga betydande förändringar i landkontexten som påverkar utsikterna att genomföra strategin.

Godkännandet av den nationella handlingsplanen får MR komma att medföra att den komponenten av RWIs program kan genomföras fullt ut.

Indonesiska regeringens översyn av regelverket för lån och gåvobistånd kan komma att medföra en större flexibilitet, vilket kan innebära en förenkling av genomförandet av aktörssamverkan.